

Svar på fråga 2025/26:95 av Åsa Eriksson (S)
Säkerställande av socialförsäkringens beredskap vid krig och kris

Åsa Eriksson har frågat mig om jag avser att ta initiativ till en särskild utredning om socialförsäkringens beredskap vid krig, krigsfara och allvarliga fredstida kriser, och i så fall när.

En del av målet för det civila försvaret är att ha förmåga att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna. Jag instämmer i att det är av central betydelse att socialförsäkringssystemet är robust och att människor kan få sina utbetalningar även under ansträngda förhållanden. Fastställande och utbetalning av socialförsäkringsförmåner är en samhällsviktig verksamhet som måste upprätthållas både vid fredstida kriser och i händelse av krig eller krigsliknande förhållanden.

I inledningen av covid-19-pandemin infördes en bestämmelse i socialförsäkringsbalken (SFB) som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna i balken om

tillfällig föräldrapenning, sjukpenning och karens, smittbärapenning och handläggning av ärenden under extraordinära förhållanden (2 kap. 5 a §). Bestämmelsen möjliggör en skyndsam och flexibel hantering av flera kritiska lägen, bl.a. sådana som kan uppstå under en pandemi.

Under krig och krigsfara finns ett ännu bredare bemyndigande för regeringen att besluta om undantag (117 kap. 9 § SFB). Regeringen får t.ex. föreskriva att förmåner som administreras av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten ska bestämmas enligt andra grunder eller i annan ordning än som gäller enligt lag eller annan författning.

Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten är båda beredskapsmyndigheter och ska enligt 20 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap. Försäkringskassan är även sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet och leder arbetet med att samordna åtgärder och driver på arbetet inom beredskapssektorn (24 § samma förordning).

En förutsättning för att kunna genomföra utbetalningar är fungerande it-system. Regeringen gav därför Försäkringskassan i uppdrag i regleringsbrevet för 2025 att redovisa hur myndigheten har arbetat för att säkerställa en hög nivå av

informations- och cybersäkerhet i sin verksamhet samt att redovisa hur myndigheten planerar att möta framtida behov inom informations- och cybersäkerhetsområdet.

I oktober 2022 redovisade Försäkringskassan sitt svar på ett uppdrag från regeringen om att säkerställa utbetalningar från socialförsäkringen under krig och krigsfara. Samtidigt lämnade Försäkringskassan de två framställningarna om behov av att stärka och modernisera lagstiftningen på detta område som du nämner i din fråga. Beredning av framställningarna pågår i Regeringskansliet.

Säkerställandet av förmågan att besluta om och betala ut socialförsäkringen såväl vid fredstida kriser som i krig är viktig för såväl regeringen som Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Jag avser att fortsätta följa frågan.

Stockholm den 22 oktober 2025

Anna Tenje